

Politik er næsten aldrig evidensbaseret

Børsen den 2 oktober 2026

Der tales ofte om såkaldt evidensbaseret politik i dansk politik og blandt danske politologer.

Ideelt set burde politik, i det omfang der eksisterer videnskabelig evidens, tage vores viden om konsekvenser, omkostninger og bivirkninger alvorligt.

Men som de seneste ugers debat om differentieret moms og skatteog afgiftssystemet viser, er virkelig politik i Danmark langt fra baseret på evidens.

En ny bog diagnosticerer fænomenet og dokumenterer, hvordan det ofte er ringe politisk strategi at lave god politik.

Bogen med den sigende titel *Inside the Sausage Factory: The Illusion of Evidence-Based Policy Making*, er skrevet af Christopher Snowdon, der er chef for life-style economics ved den fine tænketank Institute of Economic Affairs i London.

Pølsefabrikken

Hans pointe er, som Bismarck skulle have sagt, at ligesom pølseproduktion vil man helst ikke se, hvordan politik i virkeligheden bliver lavet. Alligevel er det netop pointen med Snowdons bog at beskrive, hvordan politik skabes i Storbritannien og lignende lande.

Bogen er ikke kun vigtig i en britisk debat, men kan også overføres til danske forhold. Som Storbritannien har Danmark et system med offentlige høringer, impact assessments, og i det mindste et ønske om vurderinger af implementering og konsekvenser efter politikken er indført.

Snowdons centrale spørgsmål er, om og hvornår der overhovedet er faktisk evidens involveret i processen.

Svaret er, at det er sjældent, og at incitamenterne for politikere, interessegrupper og embedsværk ikke favoriserer brugen af faktisk evidens. Som Snowdon understreger, kan det, der beskrives politisk som rationel og informeret politik, reelt være enten evidensbaseret, evidensinformeret eller evidensdekoreret.

Problemet er, at vælgerne sjældent belønner evidensbaseret politik.

I stedet repræsenterer brugen af økonomisk evidens en potentiel fare for politikere: Hvad hvis evidensen viser, at en foreslået politik ikke vil virke efter hensigten? Hvad hvis reel evidens, efter politikken er indført, viser, at den ikke har virket eller har været alt for dyr?

Evidens-dekoreret

Det politiske problem skaber et miljø, hvor man kun er interesseret i at bruge forsknings- eller analysebaseret evidens, hvis den understøtter, hvad man i forvejen har besluttet sig for. Og som bogen dokumenterer, kommer meget af evidens både før og efter implementering endda fra

særinteresser, som næppe vil dokumentere, at den ikke dur. Politikken bliver i bedste fald evidens-dekoreret.

Udover det underholdende element i bogen giver Christopher Snowden en fremragende baggrund for at forstå, hvorfor så meget dansk økonomisk politik – fra differentieret moms og toptopskat til den eksplosive udvikling i regulering og skattekompleksitet – er så inkompetent, når man vurderer den som fagøkonom.

Den differentierede moms, der nu indføres på trods af en samlet økonomstands advarsler, er ikke særlig – den er helt almindelig evidensfri politik.

Christian Bjørnskov